

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Certa apud omnes de hac re doctrina. c. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

quam fictam per intellectum, sunt tamen negationes reales, & in ratione negationis nullum ordinem ad intellectum habent.

Hæc autem negatio, quatenus negatio, est aliquid entis rationis, & aduerbio, *Semper*, affirmatiue videtur significari, tamen melius negatione illa exprimitur. Dicitur enim *semper esse*, hoc est, sub quocumque spatio durationis, quod etiam cogitari potest: sed negatio illa mensura, ut dixi, apprimè exprimit formale illud æternitatis: quia ratione tempus, & æternitas opponuntur: nam sicut tempus non est solum duratio motus primi mobilis, sed etiam, ut ostendimus disp. 3. c. 2. duratio numerata, & definita per intellectum ut ipsa possit aliarum durationum esse mensura: sic contra æternitas est duratio, omni prorsus mensura carens.

Iob. 24.

Quare Iob. 24. inquit, *Ab omnipotente non sunt abscondita tempora*, hoc est, rerum aliarum durationes, quas tempora appellauit, quod tempore omnes numerentur, siue spirituales sint, siue corporales, ut disputatione illa dicitur. Subiungit, *Qui autem nouerunt eum, ignorant dies illius*, quasi dicat, qui veram Dei scientiam, & noticiam habent, sciunt diebus, aut annis eius æuam definiti non posse: quare dies illius ignorant, quia re vera definiti non sunt. Ex ijs, quæ diximus, non est argumentum pro aliqua opinione ex commemoratis, quod non possit facile refelli: ideo singulorum solutionibus super sedere mihi visum est.

DISPUTATIO XXXII.

An æternitati conueniat aliqua successio.

Certa apud omnes de hac re doctrina, cap. 1.

Oppositiones contra prædictam sententiam, cap. 2.

CAPVT I.

Certa apud omnes de hac re doctrina.

Boetius.

S. Thom.

Anselmus.

Dionysius.

Prosper.

Augustinus.

Isidor.

Ansel.

Nazian.

Beda.

Plato.

Nulla de hac re inter Doctores dissensio est: nam perfectam æternitatem, de qua hætenus locuti sumus, existimant omnes totam simul, & sine aliqua successione esse. Quocirca Boetius in definitione illius non solum dixit, esse quandam vitæ possessionem interminabilem, sed perfectam & totam simul, hoc est, sine successione aliqua: aut, sicut explicauit S. Thom. vniformem absque vlla varietate. Quam definitionem eiusdem fere verbis tradidit Anselmus in Monologio c. 24. & est communis doctrina Patrum. Sic docuit Dionysius c. 10. de diuinis nominibus circa finem, Prosper in lib. Sententiarum Augustini, senten. 3. & 183. idem August. lib. 8. questionum q. 19. his verbis: *Non omne immortale sanctum subtiliter æternum dicitur: quia etiam si semper aliquid uiuat, tamen si mutabilitatem patitur, non proprie æternum appellatur: & sermone 8. de verbis Domini ante medium, hoc inquit differre æternitatem à tempore, quod in tempore varietas in æternitate stabilitas est: in æternitate omnia stant; in tempore alia accedunt, alia succedunt.*

Hoc ipsum ex Augustino desumpserunt Isidorus lib. 7. Etymolog. c. 1. & Anselmus in prologo cap. 18. 19. & testantur Nazianzenus & Beda locis statim citandis: ex Philosophis vero diserte tradidit Plato in Timæo non longe à principio: de Deo enim inquit, *Idcirco imaginem eius mobilem effingere decreuit, ac dum celum exornaret, fecit æternitatis in unitate manentis æternam quandam in numero fluentem imaginem, quam nos tempus vocamus.*

CAP. I. & II.

Iuxta horum doctrinam, quæ scholasticis probatissima est, ut aliquid simpliciter, & proprie æternum dicatur, non satis est, si te ipsa principio, & fine careat: hoc enim licet æternum diceretur, vel potius ab æterno esse, eius tamen æternitas participata solum esset, & instar illius, quæ prima & vera est: cum enim in ea aliqua esset varietas, principio & fine ex parte definiti posset, ut si celum, vel Angelus esset ab æterno, quamuis non in eorum substantia, in motu tamen, & operatione principium, & finis esset, ac proinde in motu cæli possemus, & annos, & menses, & dies designare, in Angelis vero has, & illas operationes principio, & fine terminatas, quas tempore possemus definire. At in Deo, quod veram, & primam æternitatem habeat, nec ex parte substantiæ, nec operationis principium, aut finis aliquo modo assignari potest. Quod si ipse Deus (quæ sua est omnipotentia) crearet aliquam ab æterno substantiam absque vlla prorsus variatione etiam secundum accidentia, & operationes in eodem statu permanentem, quæ videretur habere veram & propriam æternitatem, eius nihilominus æternitas esset participata, neque enim res illa eiusque duratio statum illum immutabilitatis ex se haberet, cū suæ relicta naturæ variationi, & mutationi necessario subiecta esset.

Ex eadem doctrina Richardus de Sancto Victore lib. 2. de Trinitate cap. 4. asserit, aliud esse sempiternum, aliud æternum. Sempiternum namque esse videtur (inquit ille) quod caret initio, & fine, æternum vero, quod caret utroque, & omni mutabilitate. Subiungit vero, *Et quamuis forsitan neutrum sine altero inuenitur, recte tamen inter nominum significationem distinguuntur.* Cum dicit Forsitan, vnum sine alio inueniri, non dubitat, an detur nunc re ipsa aliquod sempiternum, quod careat principio, & fine, & vere non sit æternum, sicut Deus neque n. dubitaret, nihil esse creatum ab æterno, sed dixit Forsitan, quia non satis constat, an fieri possit creatura ab æterno, in qua sempiternum sine æterno reperiatur.

CAPVT II.

Oppositiones contra prædictam sententiam.

Contra doctrinam hætenus traditam aliqua possunt opponi, quæ difficilia videntur. Primum est, de Deo iuxta omnem temporis differentiam vere prædicat Scriptura *Fuit, est, & erit*, Psalm. 109. *Ante luciferum genui te*, Proverb. 8. *Ante omnes colles ego parturiebar*, Apoc. 1. 11. & 14. *Qui est, & qui erat, & qui venturus est*, ad Hebr. 13. *Iesus Christus heri, & hodie, ipse, & in secula*. Est igitur in Dei æternitate aliqua successio: alioqui nec verba futuri, nec præteriti temporis ei possent accommodari. Huius difficultatis mentionem fecit Plato in Timæo, respondet autem his verbis, *At qui erat, & erit, quis nati temporis species sunt, non recte æternæ substantiæ assignamus.* Dicimus n. de illa est, erat, & erit: sed reuera solum esse competit. Eadem fere verba habent Nazianzenus oratione 41. quæ est 2. in Pascha, & Eusebius lib. 11. de preparat. Euang. c. 7. post medium: ubi asserunt, rectius de Deo dici, est, quam fuit velerit, Hoc ipsum docuit Aug. de vera, & falsa religione c. 49. & in illud Psal. 101. *In generatione, & generationem* lib. 8. questionum q. 19. Asserunt vero Nazian. & August. illud Exod. 3. *Qui est, misit me ad vos*, ubi verbo præteritis temporis perseuerantiam Dei, & stabilitatem perfectam in suo esse dicunt significari. Textus autem Hebraicus vitæ verbo futuri temporis, *Ero*, ut de-

notet

Res ab æterno
no produci
quod modo
æternitatem
habere dicitur.

Ricardus.

Prima obiectio ex Scriptura.
Psalm. 109.
Proverb. 8.
Apoc. 1. 11. & 14.
Ad Hebr. 13.

Plato.
Repondetur.
Primo.

Nazian.

Augustinus.

Nazian.

Exod. 3.